

ERF: سند و وقىفر اوانى بە دەنگە و دەھاتنى مرؤفايه تى (ERF) بۇ عىراق بە دەنگە ئامانجەكە بۇشا يىھەر دەرنگە نىوانكەر تە جيا جياكانبۇر يىكخستنى سانى ئامادەى بەر دەستبۇبە دەنگە و دەھاتنى كتوپر. نە و پەرى بە خشنىن 400,000 دۇلارە. بە خشنىن بچو و كى رېكخراوى ناھكومى (MICRO GRANT): بە خشنىن بچو و كى رېكخراوى ناھكومى بىر پارەى كە مەدا بىندە كاتبۇ جى بە جى كىردنى پىرؤزەى كتوپرى بە دەنگە و دەھاتو و مەبەستە شىو پەى كە سەرەكى لە لايە نى رېكخرا و ناھكومى عىراقە كان. نە و پەرى بە خشنىن 50,000 دۇلارە

1. زانىبارى تازەى مەيدانى

ا- سند و وقىفر اوانى بە دەنگە و دەھاتنى مرؤفايه تى (ERF)

پىرؤزە و بارى دارايى:

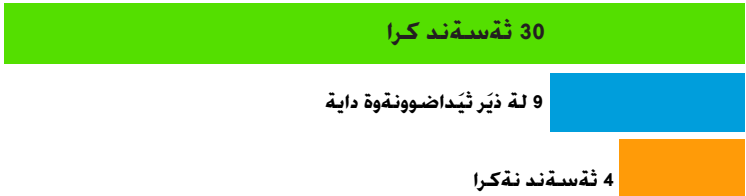
ھەر لە 31 ئايارى 2008، سەر جەمى 43 پىشنىبارى پىرؤزە پىشكە شكارا و دەپؤ ERF لە وەتى مانگى ئابى 12.2007 پىشنىبارى پىرؤزە لە لايە نى رېكخراوى ناھكومى نىو دە و لە تى پىشكە شكارا و دە 30 لە لايە نى رېكخراوى ناھكومى عىراقى.

لە م 43 پىرؤزە، 30 پىرؤزە مەزامەندى پار دەنى ERF لە سەر درا: 11 پىرؤزە تە و او كرا و نوسى لە ژىر جى بە جى كىر دندايە، و پار دەپؤ 16 پىرؤزەى تر سەر فكارا بە مەبەستى دەستبۇبە دنى دەستبە جى، لە و انە 11 پىرؤزە پار دەپؤ دا بىنكارا و لە رىگای بە خشنىنكى بە دەنگە و دەھاتنى خىر الە لايە نى سند و وقى نا و ندى بە دەنگە و دەھاتنى كتوپر (CERF). سەر جەمى گوژ مەى بوجەى ھەر 30 پىرؤزە 5,047,369 دۇلارە.

ھەر و دەھانؤ پىرؤزەى تر نىستالە ژىر پىدا چو و نە و دەايە بە گوژ مەى گشتى نىكەى 1,664,899 دۇلار. لە دو اييدا، چوار پىرؤزە پە سەندنە كر الە لايە نى نىزەى پىدا چو و نە وەى تە كنىكى (TRC).

ھا و بە شە كانى نىستاي ERF بۇ پىرؤزە مەروامە كانر يىتيلە: KURDS و ICS و MHE.

بارى 43 پىشنىبارى پىرؤزەى پىشكە شكارا و:

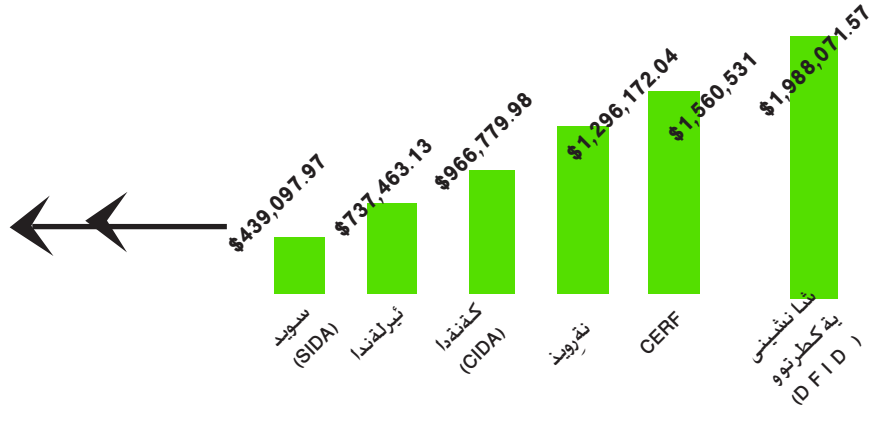
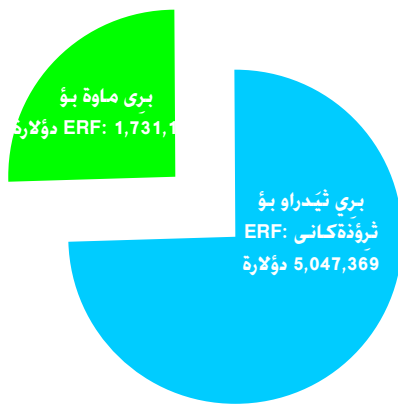
بە خشنىنە كانبە ERF:

ERF بىرى 784,314 دۇلار بە خشنىنە نە و پىرؤ و بىرى 1,560,531 دۇلار بە خشنىن بە دەنگە و دەھاتنى خىر ايلە CERF وەر گر تە ما وەى ئامادە كر دنى نە مپور تە. نە مەش سەر جەمى بە خشنىنە كانى درا و بە ERF لە وەتى ئابى 2007 دەگە پىنىتە 6,778,472 دۇلار (سى لە سە داى ئە مپار دە و ر و تىو پە ر پو دە ر دنى سند و وق). بۇ سەر قاتكر دنى كە مى پار دەنى دەستبە جى CERF، ERF ھە لسا و مە تەر خانكر دنى 5 ملىؤ نى دۇلار بۇ سند و وقە كە. ھەر و دەھا بە خشنىن تىر بۇ پىر كر دنە وەى كە مى پارەى ERF زۇر بە پە لە پىو يىستە.

نا وەرؤك:
 زانىبارى تازەى مەيدانى
 ا- سند و وقى فر اوانى بە دەنگە و دەھاتنى مرؤفايه تى (ERF)
 ب- بە خشنىن بىر و و كى رېكخراوى ناھكومى (MICRO GRANT) سەرنجىكى طشتى مرؤفايه تى
 2. زانىبارى تازەى دەر بارەى ئرؤسەى بانطە وازى يە كىر تىو و
 3. ضىرؤكى سو و دە ندىك

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

طەيشتن بە خزمەتتە سەرکەوتە کانی وەك ضاودبیری تزیشکی و نەبوونی نەرخانی تەواو بۆ دابین کردنی ئاوی تەواو و ئاگ بەردەوام ئەخامی مرۆطایەتی سەختی هەبە لێ سەر دانیشتوانان لێ زۆر ناووسی عیراق. زیاتر لە مە. دەطمەنی ئاوی طەیشتە ئاستیکی ترسناک. بە ئای بەیاننامەکی دەرضوو لێ لایەن وەزارەتی سەر ضاوە کانی ئاوی عیراقی. عیراق دوو ضاری کەمی ئاوی کە رەنطە ببیتە هۆی بۆ بوونە وەتی ووشکی لێ ئاکامی سیاسیەتی ئاوی وولائە دراوسێکان و زستانی ووشکی نائاسایی 5. لێ باکوور. نەخۆشخانەکان دوو ضاری کەمی کە رستەن کە یارمەتیا ن بەدات لێ ضارە سەر کردنی نەخۆشیا کانی ئاوی وەك سەکضوون. دەسەلاتدارانی حکومەتی هەرێمی کوردستانی عیراق هەولە کانی خۆیان نامادە دەکەن بۆ بەرە نطاری بوونی ئەطەری بەر ئاوی نۆی کۆلیرا کە سالی رابردو تووشی 4,200 کەس بوو و بوو هۆی طیان لێ دەست دانی 24 کەس لێ سەر انستەری وولائە 6.

پەرۆژە ی جیها ن

ئامانجی پەرۆژە ی جیها ن باشتر کردنی جواری تێ یار مە تیه کانه بۆ خە لکی زیانی پیکه یشتو و بە هۆی کارەساتو بەر پرسی تی حکومە تە کانه و ئاز انسه مرۆ فایە تیه کانه ر امبه ر به پیکه تە و به خشه ر و خە لکه زیانی پیکه یشتو و هکان. ئە مپەرۆژە یه دەست پیکه ریه کی خۆ و یشتی کە بریتی یه لێ چه شنیکی فراوانی ئە کتەر انو هکر پیکه ر او ه نا حکومیه کانه، و بزافی خاجی سووری نیو دە و له تی و مانگی سوور، و ئاز انسه کانی نە تە و ه یه گگر تو و هکان، و حکومە تە میواندار هکان نوینە رانی خە لکی زیان پیکه یشتو و.

پەرۆژە ی جیها نیه یما نیکی مرۆ فایە تی پیکه ینا و ه و کە متری پنا رادی پیو ه ر هکانی دیاری کردو و ه بۆ کە ر تە سەر هکیه کانه، بە تابه تی: ئا و و ئا وەرۆ کانه، خۆ راکو خۆ راکپیدان، و پە ناگە و کە لوپه لێ نا خۆ راک، و تە ندر وستی. ئە مە پیکه و هها و به شیدە کاتلە دانانی چوار چیو هیه کی مە یدان ی بۆ بهر پرسی تی لێ به دەنگە و ههاتنی کارەسات.

په پیره و نامە ی جیها ن، لێ هە ل پە یما نی مرۆ فایە تی و ه کینچینه، ئامراز یکی به کار ه بۆ پیشه گە رانی مرۆ فایە تی لێ مە یدانکە پابه ندن به جواری تێ و بهر پرسیاری تێ. کە متری پنا رادی پیو ه ر هکانی جواری تێ نزم تر ینا سته کانه یاری دە کاتکە دە بیته دە سته ی تێ. و باشتر ئە گەر زیاتر ی شیبیت، لێ پلان دانانو جی به جی کردنی بهر نامە کانه. نیشاندەر ه سەر هکیه پالیشته کانه، جواری تێ و چه ندی تێ بۆ هەر کە ر تیک، دە توانر ی تبه کار به ی تێر ی توه کیمیا بۆ پیشاندانی ئایا پیو ه ر هکان به دی هینرا و ه، لێ و کاتە ی تیبینی رینمایه کانه لیتا یه تە گەر ی تە خۆ بۆ ره چا و کردنی چکاتیک پیو ه ر و نیشاندەر هکانله یاری حیا و از جی به جی دە گری ت. په پیره و نامە ی جیها ن (چا پیید ا چو و ه ی 2004) بهر دە سته به ژماره یه کز مان، لێ وانه عەر هبی، و دە توانر ی تدا و ا بکر ی تبه شیو ه ی کتیب یا به ی تیر ی تە خوار و ه ل مە لپه ری پەرۆژە ی جیها ن. OCHA ی عیراق پیو ه ر هکانی پەرۆژە ی جیها ن به کار ده ی تێ و ه کتار مراز ی کبۆ چا و دیری کردنی و ه لسه نگاندنی پەرۆژە ی جیها ن گۆز مە پیدار و نه لایە ن¹ ERF ریکه ر او ه نا حکومیه کانی خواس تیا لپشتی ERF ن زۆر به پەرۆژە ی جیها ن تە خۆ ی پیو ه ر هکانی پەرۆژە ی جیها ن، و ئاماز هکر دنوبی لێ پشینیاری پەرۆژە ی جیها ن و راپۆر تە کانیان. چا و ه ر و اندە گری تیکه پەرۆژە ی جیها ن دابه شکر دنی خۆ راک بۆ نۆ مونه کە بر یبه کە ی گە رمی رۆژانه ی راسپارداری 2,100 یه کە ی گە رمی به لای کە مپو هەر سو و مە ندیکه ابینکات.

بۆزانیاری زیاتر لێ سەر پەرۆژە ی جیها ن هینانه خوار ی په پیره و نامە ی جیها ن، تکایه سەر دانی ئە ممالپه ر ه بیکه:

www.sphereproject.org

لێ ئاکامی ئە و ه ی کە ر ه و شیئە منی لێ شوینی بنچینه یما نه نه ندیکه شبو و، خیزانه کە گەر ایه و ه، به ل مە خور پانکات ی بینا ن مە لێ کە یان تا ل انکر او ه و تیکدر او ه. دایکی به در یه به هیو ابو و کە خۆ ی و خیزانه کە ی ده گەر ی نه و ه تاله ژینگه یه کی باشتر له هی بینا یه حکومیه کیه بژینگه تە نه چا ر ه سەر یکی کاتی بو و. به ل مە لگه ل خانوویه کی تیکدر او، و سامانو کە لوپه لی و ونبو و، و به بی پسو و له ی خۆ راک، و بوونی یار مە تی کە م، خیزانه کە ه ستنی نه ده گەر دکه بتوانی تله سەر ژیا ن به ر ده و امی ت. به هۆی ئە و خۆ راکو کە لوپه له نا خۆ راکیه ی لێ لایە ن FUAD پشینیاندا، دایکی به در یه و خیزانه کە ی ه نه ندیکه نا یان ی پیکه یشتیا ر مە تیا ن داتو باری گۆز ه رانی سە ختیان سو و کبکات.

دایکی بەدریە یارمەتی وەردەتێت لێ تێو دە ی بە هانا ماتی FUAD.

هە لسه نگاندنی ERF

هە لسه نگاندنیکی سەر به خۆ بۆ ERF دە ستی پیکر د لێ کۆ تا یما نگی ئایار به مە به ستی زیاتر ی تبه و کردنی کاریگه ری و توانای به دەنگه و ههاتنی ERF. ئامانجی گشتی لیکۆ لینه و ه کە دا بینکر دنی راسپاردە بو و بۆ باشتر کردنی کاریگه ری و جی به جی کردن و رۆ شه نی تەر خان کردنی تەر خان کردنی ERF له میان ی به ر هنگاری سە ختی عیراق.

ئاز انسیگه شه پیدانی نیو دە و له تی کە نه دی (CIDA) به شیو هیه کی به خشنده رازی بو و له سەر پالیشتی کردنی هە لسه نگاندنه کە له ر و و ی دار ایبه و ه و راپۆر تری یکی نیو دە و له تی کە بنکه کە ی لێ ممانه دە ستنیشا نکر. راپۆر تی هە لسه نگاندنه کە له گە ل راسپاردە کانه ر ه کە کۆ تا ییحوز هیر انناما ده بی ت

ب. به خشی نی بچو و کی ریکه ر او ی نا حکومی

گۆز مە ی نیستای به خشی نی بچو و کی ریکه ر او ی نا حکومی سفره. کاتی نیستا OCHA پشینیاری تر و ه ر نا گری تبه پی ی ئە مبه خشی نه به چا و ه ر وانی و ه ر گرتنی گۆز مە ی زۆر به په له ی پیو یست.

سەر نجیکی گشتی مرۆ فایه تی

ژماره یه کی زۆر له عیراقیا ن به ر ده و ام دو و چاری ئە شه کە نه ی ئاکامه کانی شه ر و پیکد ادانو کردار ه سەر باز یه کانه، کە کاریگه ر ده سەر چه ند به شیکه و و لائ له ما و ه ی مانگی ئایار. لێ و کاتە ی کە و اد یار بو و کردار ه سەر باز یه کانی هیزه ئە منیه کانی عیراقی (ISF) دژ به شه ر کە رانی ئە لقاعیده له مو س ل پشو و یه ک به دی به ی تیبیت، به ل مە قده ده گەر دنی هاتو و چۆ به ر ده و ام کاریگه ر ده سەر ها و و لاتیان له مانگی ئایار، هەر و هها گه یشتنه دانیشتوانانی زیانی پیکه یشتو و سه ختبو و³.

لێ 10 ی ئایار، حکومە تی عیراق بزیاری سە در ی ریکه و تله سەر شه ر و هستان بۆ کۆ تا ییبی هینانی شه ر و پیکد ادانله شاری سە در، به ل مە گه یشتنی کار مە ندانی مرۆ فایه تی بۆ دا بینکر دنی یار مە تی به هانا نا هاتنوه کتا و و خۆ راکو چا و دیری پزیشکی کتو پ ه ر ه سە ختبو و⁴. سە ده ها خانو و تیکدر او تا ل انکر له کاتی شه ر، کە بو و ه هۆی ئە و ه ی خیزانه کانه زیانی پیکه یشتو و بنله وانه ی نا و چه ده و ر و به ر هکانی کە تیا یاندا خزمه تگۆز ا ر یه سەر هکیه کانه لێ ژیر فشار نو باری گۆز ه رانی سە خته.

زانباری تازهی دەربارەیی پڕۆسەیی بانگەوازی یە کەگرتوو

بانگەوازی کتوێپڕیهاوبەشله کۆتایی ئایار بوو که 47 له سه دای بری 265 ملیۆن دۆلاری داوا کر او له لایەن UN و IOM و ریکخراوه نا حکومیه کاندابین کرد بۆ یارمەتی و بەهانا هاتنە ناو عیراقله 2008، له گه ل بری 125 ملیۆن دۆلار به خشر او به پۆر ژۆه گانی بانگه وازه که. زۆر ترین که ته گانی پارهی ته و او یان پێنه در او که رتی ناو و ناوهرۆکان، و فیر کردن، و گشتو کال، و دهسته به ری خۆراک، که هیچیانوه نه گرتوو هیا که متر له سه داپانزه ی پارهی پپو یستبو به دهنگه وه هاتنی کتوێپ.

به خشی نیگه لایه نه حکومه تی عیراقله بری 40 ملیۆن دۆلار بۆ یارمەتی خۆراکی سه ره به WFP بۆ پڕ {ژی خه لکی را گو یز را و کۆتایی پپهاتو په سه ندر که له کۆتایی مانگی ئایار. هه ره هه بانگه وازی یه کگرتوو عیراقله 2008 CAP پالپشتی کر اله لایه نوو لات هیه کگرتوو هکان، و به ریتانیا، و سن دووقی ناو هندی به دهنگه وه هاتنی کتوێپ (CERF)، نه ر و یژ، سوید، که نه دا، ئوس تر الیا، نه لمانیا، فینله ندا، کویت، نیر دراوی نه وروپ (ECHO)، سويسرا، و ئیتالیا، هه ره وه اله گه ل په خشری تاییه ت، و پارهی هه لگی راوی سالانی را بر دوو، و ته ر خان کردنی پارهی یه کگرتوو له لایه نه ئاز انسه گانی UN.

پارهبه خشی نه به ERF:

له مانگی ئایار، به خشی نه کانبو ERF وه رگی ره نه ر و یژ (784,314) دۆلارو له (1,6 CERF) ملیۆن، نه مه شبری پارهی به خشر او له وه تی ده ستی کړدنی CAP که یان ده 4,8 ملیۆن دۆلار، یا خود 24 له سه دی سه ره جه می 20 ملیۆن دۆلاری پپو یستله بانگه وازه که. به خشی نه گانی پپشو و له 2008 له که نه دا (492,756) دۆلار و به ریتانیا (1,98) ملیۆن دۆلار.

ضه ند راستیه ک دەربارەیی ERF

- ERF هه لده ستی ت به دابین کردنی طو ذمه ی خیرا خه ر جکرا و بۆ ریکخراوه نیشتمانی و نیو ده وله تیه کان بۆ طر تنه ئه ستوی ضالاکی مرؤظایه تی به ئه له له عیراقله بۆ که مکردنه وه ی ئه شکه نه جی دانیش توانان له هاو ولاتیان. مه به ست له ERF به ده نطه وه هاتنی کی شیه ی مرؤظایه تی در یخایه ن نیه. یا ئاوه دان کردنه وه یا ئید او یستیه کانی طه شه ئی کردنی تری در یخایه ن.
- ERF هه ولی تر کردنه وه ده دات به به خشی نی تازه له سه ر بنضینه ی تۆمار کردن. سن دووقه که ئه و ته ری 400,000 دۆلار ده به خشی ت و که مترین به خشی ن 25,000 دۆلاره بۆ هه ر ئرؤ ذه یه ک.
- به خشی نه کان بۆ ERF ره فتاری له طه لاه ده کری ت وه ک ته ر خان نه کرا و بۆ مه به ستی کی تاییه ت و ده کری ت به یه ک. و اتا ناسنامه ی به خشی نه ره که دیاری نا کری ت.
- لید نه ی ئید او یستنه وه ی ته کنیکی (TRC) به شی کی بنضینه یی ERF که له نوینه رانی UN/IOM و ریکخراوی نا حکومی و به خشی نه ئی کدی ت.
- (بۆ وورده کاری زیاتر، تکایه بروانه ئه یمانی ERF. که له نوو سینطه ی OCHA عیراقله له عه ممان ده ست ده که ویت).

Endnote

1. بروانه ئه یمانی ERF
2. ئرؤ ذه کانی دابه شکردنی خۆراک بری یه که ی طه رمی ره و دانه ی راستار در او ی 2,100 یه که ی طه رمی به لای که م به تا ئیوه ره کانی جیهانی بۆ هه ر سوو ده مندیک دابین ده کات.
3. را ئور تی مرؤظایه تی OCHA له سه ر شار ی سه در و موسل. 14-5 ئایار، 2008.
4. را ئور تی مرؤظایه تی OCHA له سه ر شار ی سه در و موسل. 14-5 ئایار، 2008.
5. IRIN: "وه زاره ت ئاطاداری ووشکی ده ر ده کات". 22 ی ئایار، 2008.
6. IRIN: "کور دستان ئاماده کردن بۆ ئه طه ری به ر نا بوونی کۆ لی را". 7 ی ئایار، 2007.

پار هه دانه پپی که رت

پار هه دانه پپی که رت	پار هه دانه پپی که رت
کشتو کال/ده سه ته به ری خۆراک:	ئاره دان نیه
خزمه تگوزاریه گانی ریکخستوو پالپشتی کردن:	5,3 ملیۆن دۆلار (80%)
فیر کردن:	2,5 ملیۆن دۆلار (12%)
خۆراک:	75,5 ملیۆن دۆلار (78%)
ته ندر و ستیو خۆراک پیدان:	8,9 ملیۆن دۆلار (28%)
نیشته جی کردن و په ناگه:	10,8 ملیۆن دۆلار (30%)
پاراستن/مافی مرؤف/سالاری یاسا:	9,2 ملیۆن دۆلار (35%)
که رتی تانی ستاد یاری نه گرا و (له وانه ERF)	11 ملیۆن دۆلار (55%)
ئاو و ناوهرۆکان:	2,2 ملیۆن (11%)

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs

Created by UNOCHA, April 2007

NOTE: The illustrative geographic names and the designations used on this map do not imply approval or acceptance by the United Nations.

بۆ زانیاری زیاتر لێسەر ئارەدان بۆ CAP ی عیراق 2008. تکایە سەردانی ئەم مانیفەستە بکە:

<http://ocha.unog.ch/fts2/pageloader.aspx?page=emergencyDetails&appealID=808>

www.ochairaq.org

زانیاری تەبەقەندی کردن

سیمۆن تایلەر، بەرئێسی کاروباری مرۆپایەتی
 taylor16@un.org 799932877 (0) +962

لینا سونا، خالی ناوەندی بەخشیینی ریکخراوی ناھکومی
 +962 (0) 79970 3118 sunna@un.org